

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa Cechu Rzemiosł Motoryzacyjnych i Małych Przedsiębiorców w K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z udziałem zainteresowanych:

1. Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej w W.,
2. A. Polska Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D.,
3. A. S.
4. M. D.

o ochronę konkurencji,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 listopada 2012 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 listopada 2011 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 9 listopada 2011 r., oddalił apelację Cechu Rzemiosł Motoryzacyjnych i Małych Przedsiębiorców w K. (powód) od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 1 kwietnia 2010 r., w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes Urzędu) z 11 września 2008 r.

Decyzją tą Prezes Urzędu nie stwierdził stosowania przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. z/s w W. (PZU), A. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe P. w W. i M. D. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Biuro Handlowe B. w W., praktyki ograniczającej konkurencję na rynkach lokalnych napraw samochodów obejmujących obszar całej Polski, poprzez zawarcie porozumienia polegającego na bezpośrednim ustaleniu przez te podmioty cen sprzedaży części zamiennych dla zakładów naprawczych należących do sieci naprawczej PZU.

Oddalając apelację powoda Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że na mocy art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r., nr 244, poz. 2080, dalej jako ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów) zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji na rynku właściwym poprzez bezpośrednie lub pośrednie ustalenie cen sprzedaży. W przedmiotowej sprawie skutkiem umów zawartych przez PZU z dostawcami preferowanymi nie było ani podwyższenie, ani utrzymanie dotychczasowego poziomu cen części zamiennych, ale jego obniżenie dla zakładów należących do sieci naprawczej PZU. Wobec tego w sprawie nie wykazano, by porozumienie zawarte przez PZU z dostawcami preferowanymi miało na celu naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Za niezasadny Sąd Apelacyjny uznał zarzut naruszenia art. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z § 2 pkt 1 i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2002 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. z 2002 r., nr 142, poz. 1189) oraz § 2 pkt 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień wertykalnych w sektorze pojazdów samochodowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. z 2003 r., nr 38, poz. 329), ponieważ oba rozporządzenia znajdują zastosowanie do porozumień wertykalnych, gdy udział dostawcy w rynku nie przekracza 30%. Poczynione w sprawie ustalenia dowodzą, że udział w rynku preferowanych dostawców części zamiennych nie przekracza tego poziomu. W sprawie brak ustaleń wskazujących, że doszło do zawarcia porozumienia między dystrybutorami części zamiennych. Nie doszło do naruszenia art. 6 ustawy o

ochronie konkurencji i konsumentów, skoro nie zawarto porozumienia zakazanego w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania powód powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wskazując jako takowe problem „czy porozumienie w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 4 pkt 4 lit. a i b) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zawarte przez przedsiębiorców działających na dwóch różnych rynkach właściwych, których skutkiem jest określenie warunków sprzedaży na rzecz podmiotów trzecich (działających na kolejnym rynku właściwym), stanowi rodzaj porozumienia zakazanego na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, które nie jest ani porozumieniem pomiędzy przedsiębiorcami, działającymi na tym samym szczeblu obrotu (horyzontalnym), ani też porozumieniem zawierany przez przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu (wertykalnym), i jako takie nie podlega wyłączeniom spod zakazu praktyk ograniczających konkurencję przewidzianym w art. 6 i 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów?”. Ponadto powód podnosi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na nierozpoznanie przez Sąd Apelacyjny istoty sprawy, poprzez niewłaściwe zakwalifikowanie porozumienia będącego przedmiotem postępowania antymonopolowego, jako porozumienia zawartego między przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach tego samego obrotu (z pominięciem okoliczności, że kwestionowane porozumienie zawarte jest pomiędzy podmiotami działającymi na dwóch różnych rynkach, a oddziałuje na konkurencję podmiotów działających na kolejnym odrębnym rynku), skutkiem czego było niewłaściwe zastosowanie przepisów.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Z orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika, że jeżeli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się na przesłance wymienionej w art. 398⁹

§ 1 pkt 1 k.p.c., skarżący ma obowiązek przedstawienia wyводу zbliżonego do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX 560504; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, LEX 560494). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów stanowiących podstawę tego zagadnienia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Uzasadnienie wniosku powoda o przyjęcie do rozpoznania jego skargi kasacyjnej nie spełnia wymogów sprecyzowanych w powołanym powyżej i utrwalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie ma w nim żadnego wyводу pokazującego wątpliwości interpretacyjne i sposób ich rozwiązania, wraz z odpowiednią argumentacją. Wywodom powoda nie towarzyszą jakiegokolwiek odwołania do obszernego, już ponad dwudziestoletniego orzecznictwa sądów, w tym Sądu Najwyższego, w zakresie wykładni i zastosowania zakazu porozumień ograniczających konkurencję w odniesieniu do zachowań przedsiębiorców wywołujących skutki na rynkach powiązanych. W uzasadnieniu przedmiotowego wniosku brak jakiegokolwiek odniesienia do wypowiedzi doktryny krajowej.

Uzasadnienie wniosku powoda o przyjęcie do rozpoznania jego skargi ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadza się do przedstawienia tych elementów stanu faktycznego, które pozwalają zidentyfikować zawarte w niniejszej sprawie porozumienia (porozumienia

ubezpieczyciela z zakładami naprawczymi oraz porozumienia ubezpieczyciela z dostawcami części zamiennych, określające warunki współpracy tych dostawców z zakładami naprawczymi); prezentacji stanowiska sądów obu instancji w zakresie kwalifikacji przedmiotowych porozumień jako porozumień horyzontalnych albo wertykalnych i zastosowania wyłączeń przewidzianych w przepisach ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów; prezentacji ogólnikowego stanowiska powoda w kwestii wadliwości takiej kwalifikacji porozumień występujących w niniejszej sprawie (z uwagi na zawarcie porozumienia przez podmiot działający na rynku ubezpieczeń z podmiotami działającymi na rynku sprzedaży części zamiennych, oddziałującego na konkurencję na rynku usług naprawczych); wyartykułowania przekonania powoda o negatywnym oddziaływaniu porozumienia na konkurencję, ponieważ 1) zakłady niezrzeszone w sieci naprawczej znalazły się w gorszej sytuacji i trudno im było konkurować z zakładami, na rzecz których ubezpieczyciel zawarł porozumienie z dostawcami części zamiennych; 2) dostawcom części zamiennych nie objętym porozumieniem zamknięto dostęp do rynku z uwagi na wyłączenie możliwości zaopatrywania zakładów naprawczych należących do stworzonej przez ubezpieczyciela sieci.

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego odbiega zatem od przedmiotu zagadnienia sformułowanego przez powoda. Koncentruje się na wpływie ocenianego w niniejszej sprawie zachowania przedsiębiorców na konkurencję na dwóch rynkach właściwych, a nie na prawnej kwalifikacji tego zachowania w sposób opisany w sformułowanym przez powoda problemie prawnym. Problem ten jest zresztą pozorny, gdyż art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje wszelkiego rodzaju porozumień ograniczających konkurencję, bez względu na to, czy są to porozumienia wertykalne, horyzontalne czy też porozumienia między uczestnikami działającymi na różnych, aczkolwiek powiązanych ze sobą rynkach właściwych.

Ponadto, w przekonaniu Sądu Najwyższego, nie ma potrzeby rozstrzygnięcia sformułowanego przez powoda zagadnienia prawnego z uwagi na wadliwość jego podstawowego założenia oraz brak związku z zapatrywaniami wyrażonymi przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku. Zagadnienie prawne sformułowane przez

powoda opiera się na następującym założeniu: porozumienie między dwoma lub więcej przedsiębiorcami, niezależnie od tego, czy działają oni na tym samym rynku właściwym, czy rynkach powiązanych (wertykalnie lub w inny sposób), którego treść odpowiada brzmieniu nazwanej praktyki ograniczającej konkurencję z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest zakazane. Tymczasem, jak trafnie wyjaśnił Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje tylko takich porozumień między przedsiębiorcami, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji, przy czym cel ten lub skutek może być konsekwencją zawarcia porozumienia o treści wymienionej w art. 5 ust. 1 pkt 1-7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Nie każde porozumienie między dwoma przedsiębiorcami, którego przedmiotem jest ustalenie, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków sprzedaży towarów negatywnie oddziałuje na konkurencję. Przedmiot porozumienia, którego dotyczy niniejsze postępowanie (ustalenie przez ubezpieczyciela z dostawcami części zamiennych warunków sprzedaży przez tych ostatnich części zamiennych warsztatom naprawczym współpracującym z ubezpieczycielem), nie kwalifikuje tego porozumienia do kategorii porozumień, których celem jest ograniczenie konkurencji. Immanentnym skutkiem porozumienia o takiej treści nie jest ograniczenie konkurencji ze szkodą dla podmiotów korzystających z usług warsztatów naprawczych, ani dla samych warsztatów naprawczych. Porozumienie to – oceniane z perspektywy jego przedmiotu - nie uniemożliwia im poszukiwania innych źródeł zaopatrzenia w zakresie części zamiennych, ani negocjowania równie korzystnych bądź korzystniejszych warunków zakupu części u zainteresowanych (skoro z ustaleń faktycznych wynika jedynie, że zainteresowani zobowiązani zostali – w zakresie cen – tylko do udzielenia warsztatom należącym do sieci naprawczej PZU rabatu podstawowego oraz rabatu dodatkowego). Dodatkowo, z niezakwestionowanej przez powoda oceny Sądu Apelacyjnego wynika, że poczynione w sprawie ustalenia faktyczne nie uzasadniały konkluzji, zgodnie z którą oceniane porozumienia ograniczały konkurencję ze względu na skutki, jakie wywołują na rynku. Wskazane przez powoda skutki w postaci gorszej sytuacji konkurencyjnej zakładów nienależących do sieci naprawczej PZU oraz efekt zamknięcia dostępu do rynku dla dostawców

części zamiennych nieobjętych porozumieniem nie znajdują oparcia w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Odnosząc się do drugiej powołanej w skardze powoda przesłanki przedsądu należy stwierdzić, że przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wymaga przytoczenia wywodu prawnego zawierającego stosowne argumenty uwzględniające specyfikę tej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego. Naruszenie ma być oczywiste, a zatem widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc powyższe rozważania do skargi kasacyjnej powoda należy stwierdzić, że w zakresie dotyczącym przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi powoda jest dotknięty wadami konstrukcyjnymi. Stawiając tezę o oczywistej zasadności tegoż środka zaskarżenia jej autor nie wskazał przepisów materialnoprawnych lub procesowych, których

kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przemawiałoby za słuszością tej tezy.

W uzasadnieniu wniosku w zakresie dotyczącym oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powód wyjaśnia, że jego zdaniem, Sąd Apelacyjny w oczywisty sposób błędnie zakwalifikował oceniane w niniejszej sprawie porozumienia jako porozumienia wertykalne, podlegające wyłączeniu z zakazu określonego w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy na podstawie art. 7 ustawy. W konsekwencji nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ poprzestał na stwierdzeniu, że nie doszło do zawarcia porozumienia między zainteresowanymi oraz że brak było skutku ograniczającego konkurencję z uwagi na to, że zwarte w sprawie porozumienia powodowały jedynie obniżenie cen części zamiennych dla zakładów należących do sieci naprawczej ubezpieczyciela występującego w charakterze organizatora porozumienia. Nie oceniono natomiast skutków zawartych umów na wszystkich płaszczyznach, których dotyczyło postępowanie antymonopolowe.

Nawet jeżeli przyjmie się na podstawie powyższego wyводу, że oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powód upatruje w naruszeniu przez Sąd Apelacyjny art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania w tym zakresie nie spełnia wymogów charakterystycznych dla tej przesłanki przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przede wszystkim, podstawa normatywna i argumentacyjna tezy o oczywistej zasadności skargi jest tożsama ze wskazanym przez powoda zagadnieniem prawnym. Tymczasem nie jest możliwe, aby ten sam przepis został w oczywisty sposób naruszony przez Sąd drugiej instancji i jednocześnie stanowił podstawę dla zrekonstruowania problemu prawnego mającego walor istotnego zagadnienia prawnego. Ponadto, z wyводу przedstawionego powyżej w odniesieniu do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wynika jednoznacznie, że w ustalonych w sprawie okolicznościach faktycznych Sąd Apelacyjny prawidłowo zastosował art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznając, że oceniane w niniejszej sprawie porozumienie między ubezpieczycielem a dostawcami części zamiennych, ustalające zasady sprzedaży części zamiennych członkom sieci warsztatów naprawczych, nie jest porozumieniem ograniczającym konkurencję.

Mając powyższe na uwadze, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.